

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจอุบัติการณ์อันตรายจากการปฏิบัติงาน ตามประสบการณ์ของพยาบาลประจำการหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร และ 2) เพื่อศึกษาการจัดการกับอันตรายจากการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โดยหัวหน้าหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นพยาบาลประจำการ ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินเป็นระยะเวลา 1 ปีขึ้นไป ในโรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนเตียงมากกว่า 500 เตียง อยู่ใน 5 สังกัด ได้แก่ วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช โรงพยาบาลตำรวจ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า โรงพยาบาลราชวิถี โรงพยาบาลนพรัตน์ราชธานี โรงพยาบาลรามาริบัติ และโรงพยาบาลศิริราช รวม 8 โรงพยาบาล มีจำนวนทั้งสิ้นรวม 254 คน

กลุ่มที่ 2 เป็นหัวหน้าหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉินโรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนเตียงมากกว่า 500 เตียง อยู่ใน 5 สังกัด คือ วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช โรงพยาบาลตำรวจ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า โรงพยาบาลราชวิถี โรงพยาบาลนพรัตน์ราชธานี โรงพยาบาลรามาริบัติ และโรงพยาบาลศิริราช รวม 8 โรงพยาบาล มีจำนวนทั้งสิ้นรวม 8 คน

กลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งจำนวนประชากรกลุ่ม 1 คือพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการที่ปฏิบัติงานในหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉินเป็นระยะเวลา 1 ปีขึ้นไป มีเพียง 254 คน และกลุ่ม 2 คือหัวหน้าหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร มีจำนวน 8 คน ผู้วิจัยจึงเลือกประชากรทั้งหมดมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

โรงพยาบาล	พยาบาลวิชาชีพ ระดับปฏิบัติการ (คน)	หัวหน้าหน่วยอุบัติเหตุ และฉุกเฉิน (คน)
โรงพยาบาลตำรวจ	28	1
โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า	16	1
โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช	59	1
โรงพยาบาลราชวิถี	35	1
โรงพยาบาลนพรัตนราชธานี	11	1
วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร และวชิรพยาบาล	35	1
โรงพยาบาลศิริราช	40	1
โรงพยาบาลรามาริบัติ	30	1
รวม	254	8

คุณสมบัติ

1. พยาบาลที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง มีคุณสมบัติดังนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพ ระดับปฏิบัติการที่ปฏิบัติงานในหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน เป็นระยะเวลา 1 ปีขึ้นไป และหัวหน้าหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร

2. ใช้วิธีการเลือกทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ชุด ประกอบด้วย

ชุดที่ 1 คือ แบบสอบถามอุบัติการณ์ของอันตรายจากการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ซึ่งเป็นการแจกแบบสอบถามให้ตอบ ประกอบด้วย 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของพยาบาลประจำการหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพและประสบการณ์การปฏิบัติงานในหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และเติมข้อความลงในช่องว่าง ซึ่งผู้วิจัยได้สร้าง ขึ้นเอง

ส่วนที่ 2 แบบสำรวจอันตรายจากการปฏิบัติงานในหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉินของพยาบาล
ประจำการหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

- ศึกษาค้นคว้า ทบทวน แนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอันตรายจากการ
ปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน จากวารสาร เอกสาร บทความ และ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- สร้างแบบสำรวจอันตรายจากการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยข้อคำถามหลักและข้อ
คำถามย่อย โดยสำรวจว่าพยาบาลหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉินเคยได้รับอันตรายจากการปฏิบัติงาน
หรือไม่ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมของวิทยา อยู่สุข (2544), สุนทรีย์ คำเพ็ง
(2545), Sinclair (1988), Hewitt (1993), Stellman (1995), CDC (2002), The Government of
Ontario (2002), OSHA (2004) และงานวิจัยของ สมถวิล เมืองพระ (2537), ทองสุกร บุญเกิด
(2542), ทัดดาว นิยมาศ (2545), นฤมล สิทธิคู่ตระกูล (2546) ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบ
ตรวจสอบรายการ(Check list) และเติมคำลงในช่องว่าง ซึ่งมีองค์ประกอบคือ อันตรายจากการปฏิบัติ
งานที่มีผลต่อร่างกาย จำนวน 34 ข้อ อันตรายจากการปฏิบัติงานที่มีผลต่ออารมณ์ จำนวน 10 ข้อ
อันตรายจากการปฏิบัติงานที่มีผลต่อภาวะจิตสังคม จำนวน 4 ข้อ และผลจากการปฏิบัติงานที่มีต่อ
พฤติกรรม จำนวน 3 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนน คือ

เคยได้รับ/ ถูกกระทำ ให้ 1 คะแนน

ไม่เคยได้รับ/ไม่ถูกกระทำ ให้ 0 คะแนน

การแปลความหมาย คือ

1 หมายถึง พยาบาลเคยได้รับอันตรายหรือถูกกระทำจากเรื่องหรือสิ่งนั้น

0 หมายถึง พยาบาลไม่เคยได้รับอันตรายหรือถูกกระทำจากเรื่องหรือสิ่งนั้น

ชุดที่ 2 คือ แบบสัมภาษณ์ปลายเปิดถึงโครงสร้าง ซึ่งใช้สัมภาษณ์หัวหน้าหน่วยอุบัติเหตุและ
ฉุกเฉินเกี่ยวกับการจัดการกับอันตรายจากการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการ หน่วยอุบัติเหตุและ
ฉุกเฉิน โรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร ซึ่งวิจัยสร้างจากแนวคิดของ Wilson (1999) โดยผู้วิจัยเป็น
ผู้สัมภาษณ์เอง เป็นแบบสัมภาษณ์ด้วยคำถามปลายเปิด โดยสัมภาษณ์ถึงสาเหตุ ผลกระทบ กระบวนการ
จัดการ และอุปสรรคในการจัดการกับอันตรายจากการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้น

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ (Content Validity) ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นและปรับปรุงแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของข้อความ ความครอบคลุมของเนื้อหาและการใช้ภาษา พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นผู้วิจัยติดต่อขอความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบและพิจารณาความถูกต้องและขอบเขตของเนื้อหา ความรัดกุมในการใช้ภาษา การตีความหมายของข้อความรวมทั้งข้อความแนะนำและข้อเสนอแนะ และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิกับอาจารย์ที่ปรึกษาและใช้เกณฑ์ร้อยละ 80 ที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นตรงกันในแต่ละหัวข้อ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ค่าความตรงตามเนื้อหา เท่ากับ 82 และ 8 ตามลำดับ

2. การหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้นำมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามและผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับพยาบาลประจำการหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ใช้วิธีทดลองซ้ำโดยเว้นระยะประมาณ 1 สัปดาห์แล้วทำการทดลองใหม่ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเที่ยง โดยการนำแบบสอบถามที่ตอบในครั้งแรก มาเปรียบเทียบกับแบบสอบถามที่ตอบในครั้งที่สองว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันคิดเป็นร้อยละเท่าใด จึงนำมาหารด้วยจำนวนของผู้ที่ทำการทดลองจะได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากคณะพยาบาลศาสตรจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่งถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลรัฐทั้ง 8 โรงพยาบาล พร้อมด้วยโครงร่างการวิจัยและตัวอย่างแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดกึ่งโครงสร้าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากพยาบาลประจำการหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน และหัวหน้าหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉินที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับหัวหน้าหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ รายละเอียดของการวิจัย การสัมภาษณ์ และขอความร่วมมือในการทำวิจัย

3. การเก็บข้อมูลผู้วิจัยเดินทางไปส่งแบบสอบถามยังโรงพยาบาลรัฐทั้ง 8 แห่ง ด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยนัดเวลาในการรับแบบสำรวจคืนใน 1-2 สัปดาห์

4. ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาหัวข้ออันตรายที่พบมากที่สุด
5. นำหัวข้อที่พบว่ามีอุบัติการณ์ของอันตรายมากที่สุดจากการสำรวจ มาสัมภาษณ์หัวหน้าหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน เกี่ยวกับการจัดการกับอันตรายจากการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน
6. นำข้อมูลการสัมภาษณ์ที่ได้มาวิเคราะห์

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การป้องกันผลกระทบทางลบต่อเอกลักษณ์ของโรงพยาบาลที่เป็นประชากรกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเสนอโครงการวิจัยผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ และการใช้สัตว์ทดลองในการวิจัย กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยของทั้ง 8 โรงพยาบาล และได้รับอนุมัติก่อนที่จะทำการเก็บข้อมูล ข้อมูลดิบที่ได้ ไม่มีการอ้างอิงถึงตัวบุคคลและโรงพยาบาลที่ผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น และเสนอผลการวิจัยเป็นภาพรวมเท่านั้น

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างและป้องกันผลกระทบด้านจริยธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ตอบแบบสอบถามและผู้บริหาร โรงพยาบาล โดยชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัยให้กลุ่มตัวอย่างรับทราบ และดำเนินการเก็บข้อมูลเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่ยินยอมเข้าร่วมโครงการเท่านั้น กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิที่จะหยุดหรือปฏิเสธการเข้าร่วม โครงการวิจัย ได้ตลอดเวลา โดยการปฏิเสธนี้ไม่มีผลใดๆ ต่อกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น กลุ่มตัวอย่างไม่ต้องระบุชื่อ นามสกุล และสามารถแสดงความคิดเห็นในการตอบแบบสอบถามได้ตามความเป็นจริง หากข้อคำถามใดที่กลุ่มตัวอย่างรู้สึกลำบากใจในการให้ข้อมูล ก็มีสิทธิที่จะไม่ตอบคำถามบางข้อได้ ข้อมูลดิบที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับและอยู่ในที่ปลอดภัย เมื่อสิ้นสุดการวิจัยจะทำลายการรายงานผล การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเสนอเป็นภาพรวม ไม่สามารถเชื่อมโยงถึงตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS/FW Version 11 (Statistical Package for the Social Sciences/ for Windows) และใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลอุบัติการณ์ของอันตรายจากการปฏิบัติงานในหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
3. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาทำการถอดเทป และวิเคราะห์เพื่อหาประเด็นที่สำคัญของการจัดการกับอันตรายจากการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน